

METODIKA HODNOCENÍ KVALITY STUDIJNÍCH PROGRAMŮ ZČU V PLZNI

PROVÁDĚCÍ DOKUMENT VNITŘNÍHO SYSTÉMU ZAJIŠŤOVÁNÍ KVALITY STUDIJNÍCH PROGRAMŮ

PODKLADOVÝ MATERIÁL PRO GARANTY STUDIJNÍCH PROGRAMŮ

Účel a cíle hodnocení kvality studijních programů:

- získat zpětnou vazbu o studijním programu
- zhodnotit kvalitu studijního programu v národním a mezinárodním kontextu
- nalézt nedostatky, které je třeba postupně odstraňovat
- upozornit na klady, jejichž rozvíjením lze zajistit vyšší kvalitu vzdělávací činnosti
- získat podklady pro strategický rozvoj studijního programu

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1. Popis metodiky hodnocení kvality studijních programů

Metodika je primárně určena garantům studijních programů, kteří v souladu s *Pravidly systému zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností a vnitřního hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností Západočeské univerzity v Plzni* a pokynem prorektora pro studijní a pedagogickou činnost definujícím a vymezujícím systém hodnocení kvality studijních programů na Západočeské univerzitě v Plzni zodpovídají za průběh hodnocení kvality garantovaného studijního programu a za následné vypracování závěrečné hodnotící zprávy.

Souhrnným (v pětileté periodě) i **průběžným** (v jednoleté periodě) hodnocením kvality studijních programů je naplňován ESG standard 1. 9 (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, dále jen ESG) - Průběžné sledování a pravidelné hodnocení programů:

„Instituce by měly sledovat a pravidelně vyhodnocovat své programy z hlediska naplňování vytyčených cílů a potřeb studentů a společnosti. Tato vyhodnocování by měla vést k průběžnému zlepšování programů. O jednotlivých plánovaných nebo uskutečňovaných opatřeních jsou informováni všichni ti, jichž se opatření týkají.“

Vyhodnocování zahrnuje:

- obsah programů vzhledem k nejnovějšímu poznání v daném oboru a jejich aktualizaci;
- měnící se nároky společnosti;
- nároky na studenty, plnění studijních povinností a ukončování studia;
- očekávání studentů, jejich potřeby a spokojenost s programy;
- učební prostředí, podporu studentů a zhodnocení adekvátnosti pro daný studijní program.

Metodika se snaží postihnout průběh procesu hodnocení kvality studijního programu, avšak nepředepisuje formu následně zpracovávané závěrečné hodnotící zprávy o souhrnném či průběžném hodnocení. Z důvodu přehlednosti, jasné struktury a možnosti dalšího využití výsledků provedeného hodnocení jsou zároveň uváděny návaznosti na ESG standardy.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

2. Uspořádání metodického popisu

V návaznosti na výše uvedený standard ESG 1. 9 metodika blíže specifikuje obsah hodnocení určité oblasti, uvádí vazbu na standardy ESG, následně neuzavřenou sadu potenciálních otázek, které garantovi mohou pomoci při vlastním hodnocení, a možné zdroje informací.

Zdroje informací:

- celouniverzitní data z IS STAG a dalších informačních systémů,
- celouniverzitní data – výsledky celouniverzitně zadávaných anket a analýz,
- fakultní data (data zveřejněná ve fakultní dokumentaci),
- data získaná vlastním šetřením garanta – dotazníkovým šetřením, řízenými rozhovory; respondenty jsou učitelé podílející se na realizaci hodnoceného programu, studenti programu, absolventi programu, potenciální zaměstnavatelé.

Hodnocení řídí garant studijního programu a v jeho kompetenci je případné sestavení týmu spolupracovníků.

Pomoc při získávání celouniverzitních dat poskytne Odbor kvalita ZČU v Plzni na základě žádosti zaslané prostřednictvím elektronické pošty vedoucímu/vedoucí Odboru.

A) Postup souhrnného hodnocení

- Výběr vhodných dotazů, respektive doplnění vlastními otázkami na základě specifiky studijního programu.
- Volba metod sběru informací (dat).
- Sběr informací.
- Posouzení získaných informací – jejich kvality a úplnosti.
- Stanovení silných a slabých stránek programu.
- Diskuze o výsledcích hodnocení v týmu, jehož členy jsou učitelé podílející se na realizaci studijního programu a zástupci studentů (tým lze rozšířit i o další členy, reprezentanty zainteresovaných stran).
- Formulace opatření k odstranění zjištěných nedostatků, včetně stanovení časového harmonogramu a uvedení zodpovědnosti pracovníků.
- Vypracování Zprávy o souhrnném hodnocení kvality studijního programu dle přílohy *Náležitosti zprávy o souhrnném hodnocení kvality studijního programu* obsažené v Pokynu prorektora Hodnocení kvality studijního programu.

B) Postup průběžného hodnocení

- Kontrola realizace přijatých opatření (podle přijatého harmonogramu). Zhodnocení míry jejich naplnění.
- Potenciální sběr dat (informací). (Probíhá, pokud je nezbytný pro objektivní posouzení dopadu přijatých opatření).
- Projednání zjištěných výsledků v týmu realizátorů programu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- Přijetí dalších opatření (pokud je to nezbytné) včetně stanovení časového harmonogramu a stanovení zodpovědnosti pracovníků.
- Vypracování Zprávy o průběžném hodnocení kvality studijního programu dle přílohy *Náležitosti zprávy o průběžném hodnocení kvality studijního programu* obsažené v Pokynu prorektora Hodnocení kvality studijního programu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

3. Hodnocené oblasti

1) Cíle studijního programu a kvalifikační rámec (vazba na ESG 1.2)

Provádí se zhodnocení stavby a obsahu studijního programu, vazba mezi vzdělávacími cíli, profilem absolventa a výsledky učení.

Kritéria hodnocení:

- naplnění formulovaných vzdělávacích cílů,
- naplnění profilu absolventa,
- relevance formulovaných předpokladů ke studiu studijního programu - předpokládané odborné znalosti, odborné dovednosti, obecné způsobilosti,
- naplnění formulovaných výsledků učení - odborných znalostí, odborných dovedností, obecných způsobilostí,
- vazby mezi výsledky učení jednotlivých předmětů vzájemně a ve vztahu k výsledkům učení studijního programu.

Garant (tým hodnotitelů) odpovídá např. na tyto otázky:

- Do jaké míry naplňuje studijní program formulované vzdělávací cíle?
- Odpovídají výsledky učení profilu absolventa studijního programu, předpokladu uplatnitelnosti, možným pracovním pozicím?
- Jak absolventi zpětně hodnotí formulované výsledky učení (profil absolventa)? Bezprostředně po absolvování, po roce, po několika letech?
- V čem vidí absolventi největší nedostatky své připravenosti?
- Jaké je procento absolventů, kteří se uplatnili v profesi, pro kterou je studijní program připravoval?
- Jak je zajištěna návaznost předmětů – jak je ve stavbě studijního programu zohledněna návaznost výsledků učení jednotlivých předmětů?
- Jsou jasně a srozumitelně formulovány předpoklady a výsledky učení jednotlivých předmětů?
- Je praxe zařazena do studijního programu funkčně?
- Je zajištěna návaznost předpokládaných výsledků učení zařazené praxe a ostatních segmentů studijního programu?
- Je do studijního programu funkčně zařazena předpokládaná mobilita studentů?
- Jak je řešen převod kreditů za předměty absolvované na jiné vysoké škole v rámci mobility?
- Jak se do studijního programu promítají nejnovější poznatky oboru?

Doporučené základní zdroje informací (respondenti):

- Informace o vzdělávacích cílech, profilu studijního programu a profilu absolventa jsou k dispozici v IS STAG.
- Informace o struktuře předmětů jsou k dispozici v IS STAG.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Informace o mobilitách jsou k dispozici v IS STAG.
- Dotazníkové šetření absolventů v daném roce je organizován formou celouniverzitně zadávaných anket alespoň jedenkrát ročně.
- Analýza nezaměstnanosti na základě dat Ministerstva práce a sociálních věcí je zpracovávána na celouniverzitní úrovni.
- Analýza platové hladiny dle kategorií zaměstnání CZ-ISCO na základě dat Informační systém o průměrném výdělku (ISPV) Ministerstva práce a sociálních věcí je zpracovávána na celouniverzitní úrovni.
- Fakultní data a data získaná vlastním šetřením garanta.

2) Výuka zaměřená na studenty (vazba na ESG 1.3; hodnocení studijního programu z hlediska studentů)

Provádí se zhodnocení studijního programu především z hlediska užitých vzdělávacích a hodnoticích metod, vyváženosti studijního plánu a aktivního zapojení studentů do výuky. Hodnocení se týká vyučovacích předmětů a studijního plánu.

Kritéria hodnocení:

- užití vyučovacích a hodnoticích metod,
- stanovení požadavků na studenta,
- stanovení časové náročnosti předmětů,
- vyváženost požadavků na studenty v rámci studijního plánu,
- přínos zahraniční mobility pro studenty,
- zapojení studentů do tvůrčí činnosti navázané na uskutečňování SP.

Garant (tým hodnotitelů) odpovídá např. na tyto otázky:

- Jak a v jaké míře jsou zařazovány moderní vysokoškolské vyučovacích metody, jaká je jejich funkčnost?
- Jsou v návaznosti na formulované výsledky učení vhodně využívány vyučovacích a hodnoticích metody?
- Jsou jasně a srozumitelně formulovány požadavky na splnění jednotlivých předmětů?
- Odpovídají formulované požadavky předpokládaným výsledkům učení a užitým vyučovacím metodám i formě výuky (zařazení přednášky, semináře, praxe, cvičení)?
- Jsou požadavky na studenty v jednotlivých etapách studia vyváženy?
- Odpovídá kreditní ohodnocení předmětů časové náročnosti předmětů (času, kterého je třeba k dosažení předpokládaných výsledků učení podle metodiky ECTS)?
- Jaká je celková zátěž studentů (počet seminárních prací, zkoušek)?
- Vyjíždějí v rámci studijního programu studenti na zahraniční mobilitu?
- Jak jsou využívány zkušenosti studentů získané absolvováním mobility?
- Přijíždějí v rámci zahraniční mobility zahraniční studenti na studijní program?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Jak jsou studenti zapojeni do odborných projektů garantující fakulty nebo kateder podílejících se na studijním programu?

Doporučené základní zdroje informací (respondenti):

- Informace o programu z hlediska vyučovaných předmětů (zejména cíle, předpoklady, výsledky učení, hodnotící metody, vyučovací metody, obsah, požadavky, literatura, časová náročnost) jsou k dispozici v IS STAG.
- Celouniverzitní dotazníkové šetření hodnocení kvality – hodnocení naplňování výsledků učení jsou realizována na konci každého semestru.
- Celouniverzitní dotazníkové šetření hodnocení kvality – hodnocení semestru jsou realizována na konci každého semestru.
- Fakultní data a data získaná vlastním šetřením garanta.

3) Průběh studia (vazba na ESG 1.4; hodnocení studijního programu z hlediska životního cyklu studenta)

Provádí se zhodnocení průběhu přijímání ke studiu a studia ve studijního programu (od etapy uchazeč, student v „adaptační fázi“ (začátek studia), student v průběhu studia, student v závěrečné fázi studia).

Kritéria hodnocení:

- počet, připravenost a úspěšnost uchazečů o studium,
- úspěšnost studentů v tzv. „adaptační fázi“ studia (první semestr, respektive první rok studia),
- úspěšnost studentů ve standardní době studia.

Garant (tým hodnotitelů) odpovídá např. na tyto otázky:

- Jaký je zájem o studijní program?
- Do jaké míry splňují uchazeči požadavky na přijetí?
- Naplňují uchazeči formulované předpoklady ke studiu studijního programu?
- Zjišťují přijímací zkoušky naplnění formulovaných předpokladů?
- Jaká je motivace uchazečů ke studiu studijního programu?
- Jaký je poměr přihlášených, přijatých, zapsaných uchazečů?
- Jaké procento studentů plní studijní plán prvního semestru/ročníku studia?
- Jaká je studijní aktivita studentů v prvním semestru/ročníku studia?
- V kterých předmětech je nejvyšší míra neúspěšnosti (důvody)?
- Které výsledky učení studijního programu jsou ověřovány státními závěrečnými zkouškami, s jakým výsledkem?
- Jaká je úspěšnost u státních závěrečných zkoušek?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Jaké procento studentů přistupuje ke státní závěrečné zkoušce ve standardním termínu?
- Které závažné nedostatky jsou opakovaně zjištěny při hodnocení a posuzování kvalifikačních prací?
- Jaké procento studentů prodlužuje studium nad standardní dobu studia a jaké jsou důvody prodlužování studia?

Doporučené základní zdroje informací (respondenti):

- Informace o uchazečích, přijatých a zapsaných studentech jsou k dispozici v IS STAG.
- Informace o počtu úspěšných studentů v jednotlivých předmětech jsou k dispozici v IS STAG (graf četnosti udělených hodnocení studentům napříč roky).
- Analýza počtu studentů (komparace s ostatními fakultami v ČR) na základě dat Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je zpracovávána na celouniverzitní úrovni.
- Analýza prostupnosti studentů s cílem identifikace skupin kritických předmětů je zpracovávána na celouniverzitní úrovni.
- Fakultní data a data získaná vlastním šetřením garanta.

4) Vyučující (vazba na ESG 1.5; hodnocení studijního programu z hlediska vyučujících)

Provádí se zhodnocení kompetence vyučujících s důrazem na vztah mezi vzdělávací a tvůrčí činností.

Kritéria hodnocení:

- profesní rozvoj pracovníků podílejících se na uskutečňování studijního programu,
- grantová aktivita související s uskutečňováním studijního programu,
- publikační činnost související s uskutečňováním studijního programu,
- vazby vyučujících ve studijním programu na odbornou praxi,
- zahraniční působení pracovníků podílejících se na uskutečňování studijního programu,
- působení zahraničních pracovníků ve studijním programu.

Garant (tým hodnotitelů) odpovídá např. na tyto otázky:

- Jaký profesní rozvoj pracovníků podílejících se na uskutečňování studijního programu byl realizován?
- Jaké je grantová aktivita pracovníků podílejících se na uskutečňování studijního programu?
- Jaká je publikační činnost pracovníků podílejících se na uskutečňování studijního programu, která souvisí s uskutečňováním studijního programu? Nakolik publikační činnost pracovníků podílejících se na uskutečňování studijního programu souvisí se studijním programem?
- Jaké jsou vazby pracovníků podílejících se na uskutečňování studijního programu na praxi?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Uskutečňují pracovníci podílející se na uskutečňování studijního programu zahraniční mobilitu?
- Podílejí se na uskutečňování studijního programu zahraniční pracovníci?
- Jaká byla participace pracovníků podílejících se na uskutečňování studijního programu na výzkumných projektech vztahujících se ke studijnímu programu?
- Jak byli pod vedením vyučujících studenti zapojeni do výzkumné činnosti?

Doporučené základní zdroje informací (respondenti):

- Informace o publikační a grantové aktivitě vyučujících jsou k dispozici na webu ZČU (<https://www.zcu.cz/about/people/staff.html>)
- Fakultní data a data získaná vlastním šetřením garanta.

5) Informační a technické zabezpečení SP, podpora studentů (vazba na ESG 1.6)

Provádí se zhodnocení studijního programu z hlediska možnosti studentů využívat při studiu informační zdroje.

Kritéria hodnocení:

- dostupnost studijní literatury, odborných časopisů,
- zabezpečení k přístupu k elektronickým informačním zdrojům,
- možnosti využití specifického programového vybavení pro výuku a tvůrčí činnost (např. statistický software),
- využívání laboratoří a dalších odborných zařízení při výuce ve studijního programu,
- zabezpečení informačního servisu pro studenty souvisejícího s uskutečňováním studijního programu (studijní poradenství, poradenství k mobilitám, kariérové poradenství aj.).

Garant (tým hodnotitelů) odpovídá např. na tyto otázky:

- Jsou studijní předměty ve studijním plánu studijního programu vybaveny základní studijní literaturou přístupnou v knihovním fondu Univerzitní knihovny ZČU v Plzni (dále jen UK)?
- Jsou ve studovných UK k dispozici odborné časopisy vztahující se ke studijního programu?
- Jsou mezi elektronickými informačními zdroji UK databáze vztahující se ke studijnímu programu?
- Mají studenti možnost využívat specifický software potřebný pro výuku a tvůrčí činnost (např. statistický software)?
- Mají studenti možnost v rámci výuky nebo tvůrčí činnosti využívat materiálně-technické vybavení pracoviště?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Je v rámci studijního programu studentům poskytováno poradenství v oblasti studia, možnosti mobility, uplatnitelnosti apod.?

Doporučené základní zdroje informací (respondenti):

- Dotazníkové šetření zaměřené na hodnocení servisních služeb ZČU je organizován formou celouniverzitně zadávaných anket.
- Fakultní data a data získaná vlastním šetřením garanta.

6) Zhodnocení vertikálních priorit (vazba na ESG 1.9)

Provádí se zhodnocení SP z hlediska reflexe aktuálního vývoje oboru a měnících se potřeb společnosti.

Kritéria hodnocení:

- obsah studijního programu v kontextu nejnovějších poznatků v daném oboru, soulad obsahu studijního programu s nejnovějšími poznatky daného oboru,
- obsah studijního programu v souvislosti s měnícími se potřebami společnosti, reakce studijního programu na měnící se potřeby společnosti.

Garant (tým hodnotitelů) odpovídá např. na tyto otázky:

- Obsahují profilující předměty a základní profilující předměty teoretického základu nejnovější poznatky vědy v daném oboru?
- Byly aktualizovány obsahy předmětů tak, aby obsahovaly nejnovější poznatky vědy v daném oboru?
- Odpovídá profil absolventa, výsledky učení a skladba předmětů ve studijním plánu společenského oboru?

Doporučené základní zdroje informací (respondenti):

- Fakultní data a data získaná vlastním šetřením garanta.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

